Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Rehab habilitering försäkringsmedicin hjälpmedel
Jens Bengtner

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-08-12

HSN 2024-0224

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Uppföljning av Region Stockholms Finsam-strategi 2025

Ärendebeskrivning

Region Stockholm strategi för samverkan inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsam-strategi) 2025-2030 antogs 28 januari 2025. Strategin följs upp årligen och ärendet avser uppföljning av 2025.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande:

Uppföljning av Finsam-strategin 2025 godkänns.

Förvaltningens motivering till förslaget

Uppföljning av strategin genomförs årligen, i samband med hälso- och sjukvårdsförvaltningens granskning av samordningsförbundens årsredovisningar. Ärendet gällande årsredovisningarna (HSN 2026-0308) går upp till beslut i hälso- och sjukvårdsnämnden den 16 juni 2026 och vidare till regionfullmäktige. För information om samordningsförbundens verksamhet hänvisas till årsredovisningar.

Detta ärende avser uppföljning av Finsam-strategin för perioden 28 januari 2025 till 31 december 2025. De genomförda aktiviteterna redovisas och stäms av mot strategins principer och mål tillsammans med förvaltningens bedömning.

Bakgrund
Inom ramen för arbetet med nära vård genomförde hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) ett arbete med att utveckla det strategiska

arbetet med Finsam. Som en del i detta uppdrag tog förvaltningen våren 2024 fram en strategi för Finsam. Strategin antogs av regionfullmäktige den 28 januari 2025 och klargör regionens inriktning och ambition med Finsam 2025-2030. En utgångspunkt är att Finsam ska ses utifrån ansvaret för både hälso- och sjukvård och regional utveckling och Finsam bidrar till att uppfylla dessa uppdrag. Utifrån denna utgångspunkt är inriktningen att utveckla och stärka regionens medverkan i Finsam och ambitionen är att vara en engagerad part. Det övergripande målet är att tillse att länets invånare har tillgång till behovsanpassade insatser genom stärkt samverkan mellan regionen, kommuner och staten via samordningsförbund.
Med stöd av nio framtagna principer förväntas det övergripande målet uppnås. Principerna delas in i sammanhållen styrning (6 st.) och optimerad finansiering (3 st.).

I Region Stockholm finns åtta etablerade samordningsförbund. I samordningsförbunden ingår förutom parterna Region Stockholm, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen också 22 av länets 26 kommuner. Det nationella uppföljningssystemet Uppföljning Finsam visar att totalt 3201 deltagare har erhållit individinriktat stöd via länets samordningsförbund år 2025. Insatserna kan gälla att identifiera individens behov eller vara en förberedande alternativt arbetslivsinriktad insats. 681 av 3201 deltagare har medverkat i insats för att identifiera individens behov. Insatsen kan leda till att deltagaren även börjar i en förberedande eller arbetslivsinriktad insats och registreras dubbelt.

Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser trädde i kraft 2004, den så kallade Finsam-lagen. Regeringen gav 2024 Försäkringskassans i uppdrag att analysera behovet av förändringar i Finsam-lagen. I Försäkringskassans svar görs bland annat tolkningen att samordningsförbunden inte kan söka medel från Europeiska Socialfonden (ESF+) och inte ska vara projektägare för ESF+. Förbundens medel kan heller inte användas i ESF finansierade projekt. Försäkringskassan föreslår inga ändringar av lagstiftningen gällande extern finansiering utan anser att det är parterna som ska ansöka om medel som ligger utanför den finansiella samordningen. Regeringen menar att det är viktigt att samordningsförbunden finansierar insatser för individer och att de samverkande parterna i förbunden arbetar för att fler personer ska få tillgång till samordnade rehabiliteringsinsatser. Försäkringskassan fick i mars 2025 ett nytt regeringsuppdrag om att säkerställa genomförande av socialfondsprojekt som identifieras inom ramen för samordningsförbundens beredningsstruktur. Försäkringskassan lämnade

ett svar i maj 2025. Regeringen har inte gett några ytterligare direktiv gällande Försäkringskassans svar på de båda utredningarna.

Överväganden
Redogörelse för 2025 års genomförda aktiviteter och med förvaltningens bedömning under respektive princip. Avslutas med en sammanfattning och fortsatt planering.

Sammanhållen styrning
Princip 1: förorda att alla kommuner ska ingå i ett samordningsförbund

I de åtta samordningsförbund som finns idag ingår 22 av länets 26 kommuner. Fyra kommuner står utanför finansiell samordning; Solna, Ekerö, Lidingö och Nykvarns kommun. Solna kommun har visat intresse för Finsam och planerar att utreda frågan om att ingå i ett samordningsförbund. En kontakt på tjänstemannanivå mellan regionen och Solna kommun är tagen.

I samverkan med parterna intar regionens representanter på alla nivåer; styrelse-, beredningsgrupps- och ägarrepresentant ett stödjande förhållningssätt när frågan om anslutning av ny kommun lyfts. Vikten av likartade förutsättningar att finansiera arbetslivsinriktade insatser för länets invånare betonas. Samordningsförbunden stödjer på olika sätt intresserade kommuner, exempelvis genom att inkludera och bjuda in till förbundens aktiviteter eller informera om förbundens verksamhet.

Förvaltningens bedömning:
Att ingå i ett samordningsförbund är främst en fråga för respektive kommun men med det regionala utvecklingsansvaret är det en angelägen fråga även för regionen. I syfte att motverka utanförskap och bidra till att tillvarata arbetskraft inför regeringen från 1 juli 2026 ett aktivitetskrav för personer som erhåller försörjningsstöd. Reformen innebär att det ställs krav på kommuner att tillhandahålla aktiviteter för denna målgrupp vilket kan medföra att kommuner som inte tidigare haft behov av Finsam framöver kan göra en annan bedömning av samverkansbehovet.

Princip 2: koppla finsam till relevanta strategier och satsningar

Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS) ger en långsiktig riktning för Stockholmsregionens utveckling. De utmaningar med långtidsarbetslöshet och möjligheterna till arbete för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden samt inomregionala skillnader mellan olika

bostadsområden vad gäller exempelvis hälsa och tillgång till arbete har direkt bäring på strategin och samordningsförbundens verksamhet. HSF har stärkt samarbetet med Regionledningskontoret (RLK) i frågor som rör kopplingen mellan strategin och RUFS.

Förvaltningens bedömning:
Den regionala utvecklingsplanen för områden som exempelvis arbetsmarknad och folkhälsa är en grund för Finsam-strategin. Kopplingen mellan strategin och RUFS har stärkts och förvaltningen betonar vikten av att strategin går i takt med aktuell RUFS.

Princip 3: lokal förankring genom medverkan av vårdgivare

Principen gäller delaktighet av vårdgivare på lokal nivå i planering och genomförande av förbundens insatser. För förbättrad samverkan lokalt och ökad delaktighet är målet att alla förbundens beredningsgrupper har vårdgivarrepresentation. De flesta beredningsgruppsrepresentanterna är verksamhetschefer på vårdcentraler, i flera fall för vårdcentraler med geografiskt samordningsansvar (GSA). Representanten lyfter samverkansfrågor in i GSA-nätverket och når på så sätt ut till alla vårdcentraler och psykiatrin i området.
Under 2025 tillkom vårdgivarrepresentanter i beredningsgruppen i två samordningsförbund. Tillsättning av beredningsgrupprepresentanter i ytterligare två samordningsförbund återstår.

Förvaltningens bedömning:
I avstämningsmöten med beredningsgruppsrepresentanter framkommer svårigheter för en person att företräda regionen i samordningsförbund där flera kommuner eller stadsdelar ingår och fler än en vårdcentral har geografiskt samordningsansvar. Exempelvis kan de lokala behoven skilja sig mellan kommuner vilket medför att beredningsgruppsrepresentanten har svårare att överblicka och identifiera lokala behov. Förvaltningen behöver se över representationen i större förbund.

Princip 4: eftersträva gemensam hållning genom dialog internt och externt

Med anledning av att regionfullmäktig den 28 januari 2025 tog beslut om Region Stockholms Finsam-strategi genomfördes i april 2025 en halvdag om strategin. Inbjudningen skickades ut till alla inom regionens politiska organisation, förvaltningar och vårdverksamheter som har en roll i samordningsförbunden eller på annat sätt är engagerade i Finsamfrågor.

Syftet med halvdagen var att träffas och få en gemensam bild av strategin samt bli startskottet för arbete framåt. Totalt 35 personer deltog på halvdagen.

Övriga genomförda aktiviteter som syftar till att hålla ihop regionens Finsamarbete:

- HSF har stärkt samarbetet med RLK i frågor som rör strategin.
- Avstämningsmöten med beredningsgruppernas vårdgivarrepresentanter. Avstämningsmötet ger HSF möjlighet att följa och stödja införandet av vårdgivarrepresentation samt att det blir ett tillfälle för erfarenhetsutbyte och att diskutera aktuella frågor.
- Dialogmöten för regionens representanter i förbundsstyrelserna syftar till att stärka och hålla ihop regionens arbete i förbunden samt till erfarenhetsutbyte.
- Möten med parterna Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har startat upp under 2026. Gemensamma frågor diskuteras i syfte att stärka den regionala och statliga parternas medverkan i Finsam.
- HSF erbjuder introduktionstillfälle för nya beredningsgruppsrepresentanter och planerar efter valet för en introduktion för nya styrelserepresentanter.

Förvaltningens bedömning:
Regionens representanter i förbundsstyrelser är politiker utsedda av regionfullmäktige. Rollen som styrelseledamot kan vara en svår uppgift då det gäller att verka för förbundets bästa och se till lokala behov och samtidigt beakta Finsam-strategin, regionens prioriteringar och hälso- och sjukvårdens förutsättningar, detta utan att färgas av partipolitiska intressen. Förvaltningen ser ett behov av att arbeta vidare med att stödja regionens representanter i förbundsstyrelser och beredningsgrupper samt stärka dialogen dem emellan.

Princip 5: verka för att i regionens verksamheter möta målgruppens behov av arbetsträning och praktik

Strategisk HR på Regionledningskontoret fick 2024 ett budgetuppdrag att stödja nämnder och bolags arbete med att erbjuda praktikplatser för personer med funktionsnedsättning som står långt ifrån arbetsmarknaden. Budgetuppdraget är en del av insatser för långsiktig kompetensförsörjning samt för att vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare.
Strategisk HR påbörjade 2024 planeringen för praktikplatser inom regionens egenägda verksamheter och 2025 tillsattes en projektledare.

Målgruppen är personer med olika funktionsnedsättningar och praktikplatsen kan vara en väg vidare till en anställning eller studier. Fram till projektstart 2026 har process tagits fram, kontaktvägar med myndigheter skapats och kommunikation inom Region Stockholm har skett om praktikplatser.
Projektet hanteras utanför den finansiella samordningen men är en del av Finsam-strategin och HSF har medverkat i ett tidigt planeringsstadium.

Förvaltningens bedömning:
Förvaltningen bedömer att projektet bidrar fullt ut till principen och avser fortsätta samarbetet med projektet.

6. stödja med utbildningsinsatser och utvärdering genom regionens ordinarie FoUU

Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM) är ett av flera kunskapscentrum inom Region Stockholm.
Under året har ett upparbetat samarbete med CAMM och tillgång till Centrumets kompetens inom arbetsåtergång blivit en viktig del i principen. Region Stockholm är projektägare för ESF projektet Lumena+ och CAMM medverkar i Lumena+ projektledningsgrupp med en utredare som stöttar i forskningsrelaterade frågor och utvärdering.
Samma person från CAMM ingår i en analysgrupp för att strukturerat ta fram lokal statistik för att kunna ringa in målgrupper och behov och i förlängningen forma insatser. En representant från respektive part ingår i analysgruppen. Flera förbund har visat intresse för arbetet och modellen.

Förvaltningens bedömning:
CAMM har en central roll i arbetet med behovsanalyser. Förvaltningen ser gärna att flera samordningsförbund arbetar utifrån framtagna modellen. Med ett enhetligt sätt att genomföra behovsanalyser underlättas jämförelser mellan förbunden.

Optimerad finansiering
Princip 7: utgå från statliga fördelningsmodellen för en behovsanpassad och rättvis fördelning av medel
och
Princip 8: optimera medelstilldelning genom anpassning till statens tilldelning
Mellan 2019 och 2023 var regionens medelstilldelning till förbunden oförändrad men från 2024 togs ett första steg mot anpassning till Försäkringskassans idealfördelning genom att göra en omfördelning av

medel från förbund med hög tilldelning till förbund med lägre tilldelning. Arbetet med att uppnå Försäkringskassans idealfördelning har fortsatt och inför medelstilldelningen 2025 tillförde regionfullmäktige 1 miljon kronor till Finsamområdet. De ökade medlen fördelades till förbund med lägre tilldelning. Regionfullmäktige tog hösten 2025 beslut om att under en treårsperiod tillföra ytterligare tre miljoner kronor till Finsam.

Förvaltningens bedömning:
Tillskjutandet av nya medel till den finansiella samordningen följer regionens ambitionshöjning utifrån strategin. Medlen ger bättre förutsättningar för förbund som haft en lägre tilldelning att utveckla verksamheten.

Princip 9: främja finansiering med externa medel

Som en följd av Försäkringskassans översyn av Finsam-lagen är finansiering från ESF inom ramen för samordningsförbundens verksamhet inte möjlig. Beredningen av ESF-projekt föreslås även i fortsättningen ske inom ramen för samordningsförbundens beredningsstruktur, där alla parter är samlade.
Förvaltningen gjorde bedömningen att Region Stockholm med dess regionala utvecklingsansvar för områden som arbetsmarknad och folkhälsa har goda möjligheter att axla projektägarskap för större regionala ESF projekt och är den part som rimligen har goda förutsättningar för att genomföra projekt med regional spridning. Mot bakgrund av Försäkringskassans tolkning och med stöd av Finsam-strategin ansökte Region Stockholm som projektägare tillsammans med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och åtta kommuner om ESF projektet Lumena+. Projektet beviljades i november 57 miljoner kronor i stöd från ESF. Samverkansprojektet startade 1 januari 2026 och pågår fram till 31 december 2028.

Förvaltningens bedömning:
Projektägarskapet för Lumena+ svarar på regionens ambitionshöjning utifrån strategin. Samverkan med projektets parter har stärkts. Det finns ändå utmaningar med att bygga parallella samverkansstrukturer för insatser eftersom parterna har gått samman i förbund just för detta syfte.

Förvaltningens samlade bedömning:
Finsam-strategin har som övergripande mål att tillse att länets invånare har tillgång till behovsanpassade insatser genom stärkt samverkan mellan regionen, kommuner och staten via samordningsförbund.

Med regionens projektägarskap för Lumena+ gör strategin en tyngdpunktsförskjutning från att bara vara en fråga för den finansiella samordningen till att mer övergripande omfatta de fyra parternas samverkan för målgruppen. Förvaltningen gör bedömningen att förändringen bidrar till ett vidare perspektiv och ligger i linje med det övergripande målet.

Det är inte klart vad Försäkringskassans översyn av Finsam-lagen kommer att resultera i eller hur den nya Socialtjänstlagen (2025:400) och aktivitetskravet för mottagare av försörjningsstöd kommer att påverka förbundens verksamhet och det finns anledning att nogsamt följa utvecklingen.
Med Finsam-strategin har Region Stockholm tagit ställning till ambitionsökning och pekat ut riktning för arbetet med den finansiella samordningen. Det politiska mandatet gör skillnad och ger regionen möjlighet att öka sitt engagemang och trycket i samverkan med parterna. Regionen har tagit steg i riktning mot ett ökat engagemang och mot det övergripande målet. Regionen har också anpassat sig efter omtolkningen av lagen och stärkt samverkan med parterna i samarbete men inte via förbunden.

Kommande året planerar förvaltningen bland annat aktiviteter med fokus på följande.

- utveckla dialog med Kompetensarena och kommunsamverkan (VIS) om kopplingar till strategin *(princip 2)*
- säkra att alla förbund har vårdgivarrepresentanter och etablerad kontakt inom GSA-strukturen (*princip 3)*

Förvaltningen föreslår att uppföljning av Finsam-strategin 2025 godkänns.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut får inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut bedöms få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut förväntas ge positiva konsekvenser för jämlik och jämställd vård genom att Finsam-strategin har som övergripande mål att tillse att länets alla invånare har tillgång till behovsanpassade insatser via samordningsförbunden. Strategins målgrupp är personer i arbetsför ålder

som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden och behöver samordnat stöd för att komma i arbete eller studier. Personerna kan ha olika funktionsnedsättningar. Regionen förordar att alla kommuner ska ingå i ett förbund och arbetar för en rättvis och jämlik medelstilldelning till förbunden. Förbundens insatser och Lumena+ har ett tydligt fokus på jämställdhet, icke diskriminering och inkludering. Regionens strategiska HR bedriver ett projekt som ska bidra till att personer med olika funktionsnedsättningar ges ökad möjlighet till praktikplatser inom regionens verksamheter.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut får oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut får oförändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-08-12